

**Jerzy Bąbel, Jacek Lech, Anna
Kowalewska, Zofia
Sulgostowska, Ewa
Gieysztor, Franciszek
Stępniewski, Piotr Miglus, Janusz
Budziszewski, Wojciech Kotasiak**

**Krzemionki, gm. Bodzechów, woj.
kieleckie. Rezerwat Archeologiczny**

Informator Archeologiczny : badania 13, 36-38

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania stanowiły kontynuację wykopu I na stanowisku II i miały na celu uchwycenie rysującego się zagęszczenia zabytków w części południowo-wschodniej wykopu.

Łącznie przebadano 43 m³. Liczny materiał krzemienisty i ceramiczny zalegał wyłącznie w grubej /około 30 cm/ warstwie współcześnie wykształconej próchnicy. Zabytki wystąpiły w wykopie w tzw. układzie bezkrzemienicowym. Ceramika ma dość jednolity charakter. Niewiele uzyskano fragmentów charakterystycznych /te można zapewne łączyć z kulturą trzciniacką/. Zdecydowanie ciekawszy jest materiał krzemienisty. Na uwagę zasługuje seria łuszczeni dwubiegunowych. Uzyskiwano z nich dość masywne odłupki, z których wytwarzano bardzo słabe technologicznie narzędzia. Wśród ciekawszych narzędzi wystąpiły dwa łukowate drapacze, dwa regularne grociki trójkątne retuszowane powierzchniowo /jeden posiada powierzchniowo retuszowaną wyłącznie stronę wierzchnią/ oraz dwa przekłuwacze. Wystąpił także bardzo regularnie powierzchniowo łuskany wiórowiec oraz fragment zbrojnika mezolitycznego /trójkąt z retuszem 3 boku/.

Materiały znajdują się w zbiorach Muzeum Okręgowego w Białymstoku.

Badania będą kontynuowane ze szczególnym uwzględnieniem elementów geologiczno-geomorfologicznych stanowiska.

KRZEMIONKI, gm. Bodzechów
woj. kieleckie
Rezerwat Archeologiczny

Państwowe Muzeum
Archeologiczne
w Warszawie

Badania prowadził mgr Jerzy Bąbel. Konsultantem naukowym był dr Jacek Lech /IHKM PAN w Warszawie/. W pracach udział wzięli mgr mgr Anna Kowalewska, Zofia Sulgostowska, Ewa Gieysztor /PMA/, Franciszek Stępniewski i Piotr Miglus /doktoranci IA UW/, Janusz Budziszewski /IA UW/ oraz Wojciech Kotasiak /MR w Ostrowcu/. Finansowało Towarzystwo Przyjaciół Górnictwa, Hutnictwa i Przemysłu Staropolskiego w Kielcach. Pierwszy sezon badań. Kopalnia krzemienia pasiastego /neolit, wczesna epoka brązu/.

Prace wykopaliskowe prowadzone na terenie kopalni w Krzemionkach k. Ostrowca są częścią programu kompleksowego zagospo-

darowania rezerwatu archeologicznego, którego celem jest zbudowanie podziemnego tunelu ekspozycyjnego i przebadanie znajdujących się na jego przebiegu szybów i wyrobisk górniczych. Magistrala projektowanego tunelu przebiega w poprzek pola górniczego, na północ od obecnych pawilonów muzealnych przez reper nr 38.

Założono 3 wykopy o ogólnej powierzchni 146 m² /wykop I/79 - 66 m², wykop II/79 - 40 m², wykop III/79 - 40 m²/. Wykopy umiejscowiono po zewnętrznej i wewnętrznej stronie paraboli pola górniczego, na obszarze, gdzie projektuje się ewentualny wlot i wylot tunelu. Wykopy miały na celu zlokalizowanie granic pola górniczego oraz rozpoznanie stratygrafii geologicznej na osi planowanego tunelu.

Na terenie wykopu I/79 wystąpiły ślady obozowisk prahisterycznych. Odkryto dwa nieregularne zaciemnienia, w których natrafiono na fragmenty polepy i krzemienia /obiekt 1/. Obiekt 1 był wypłukanymi pozostałościami ogniska, którego ślady znaleziono w spągu humusu 25-35 cm od powierzchni ziemi.

W wykopie II/79 stwierdzono występowanie pozostałości rozoranych warpi przyszybowych i górnych zasypisk szybów, których liczby nie udało się jeszcze na osiągniętej głębokości ustalić. W wykopie tym wystąpiła duża ilość brył i okruchów wapiennych oraz materiałów krzemiennych.

W wykopie III/79 odkryto jedynie ślady po fundamentach starej strażnicy, która spłonęła w 1932 r. Materiały, które znaleziono wśród tych pozostałości pochodziły, jak się wydaje, z różnych stanowisk osadniczych i kopalnianych znajdujących się w rejonie Krzemionek i wiązały się z działalnością naukową S. Krukowskiego.

W sumie uzyskano 13 725 sztuk artefaktów /wykop I/79 - 180 szt., wykop II/79 - 12 368 szt., wykop III/79 - 1 169 szt./; konkretów naturalnych 69, form zaczątkowych nieokreślonych 253, wczesnych półwytworów narzędzi 101, półwytworów siekier czworosiecznych 24, półwytworów siekier dwuosiecznych 17, półwytworów dłut 2, półwytworów kilofów 7, półwytworów narzędzia zgrzeblowatego 1, półwytworów innych narzędzi "rdzeniowych" 4, form przedrdzeniowych 6, rdzeni 6, wiórów i ich fragmentów 245, odłupków 6 354, odpadków 5 701, naturalnego druzgotu 845, fragment odłupka z siekiery z krzemienia swieciechowskiego 1, wiórowców 2, narzędzie zębate 1, odłupków retuszowanych 26, tłuików kamiennych i krzemiennych oraz ich fragmentów 27, gładzik /?/ z otoczaka granitowego 1, naciskaczy 3, naciskaczy z półwytworów kilofów krzemiennych 2, zgrzebeł /?/ 4, kilof /?/ 1, narzędzie nakopal-

niane /?/ 1, zniszczony fragment toporka lub młotka kamiennego 1, drapacze /?/ 2, rylec jedynak 1, pazur makrolityczny 1, fragment wióra retuszowanego 1, obustronnie narzędzie nożowe 1, podkładka-tłuczek 1, fragment topora kamiennego 1, fragment kości obróbionej /?/ 1, fragmentów ceramiki kultury pucharów lejkowatych 7.

Część materiałów z wykopu III/79, a także druzgot naturalny ze wszystkich wykopów zostały poddane selekcji.

Pozostałe materiały zabytkowe umieszczone zostały w magazynach Muzeum Regionalnego w Krzemionkach.

Badania będą kontynuowane.

ŁOJEWO, gm. Inowrocław
woj. bydgoskie
Stanowisko 35

Uniwersytet im. Adama
Mickiewicza
w Poznaniu
Katedra Archeologii
Zespół Badań Kujaw

Badania prowadził zespół pod kierunkiem
doc. dr. hab. Aleksandry Cofta-Broniewskiej.
Finansował UAM. Pierwszy sezon badań.
Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej
i kultury pucharów lejkowatych.

Stanowisko położone jest na niewielkim czarnoziemnym wyniesieniu w obrębie górnej partii stoku doliny cieku przecinającego wysoczyznę. Badania podjęto w związku z akcją poszukiwania cmentarzysk kultury przeworskiej powiązanych z osadą w Kruży Zamkowej, stan. 3.

Zbadano powierzchnię 522 m². W efekcie odkryto bardzo duży fragment słupowej chaty kultury ceramiki wstęgowej rytej /faza nutowa/. Jest to budowla ściśle odpowiadająca klasycznym wzorcom budownictwa wstęgowego znanym m.in. z terenu Małopolski /orientacja NW-SE, pięciorzędowy układ słupów, gliniarki w otoczeniu/. Wymiary: długość fragmentu 34,0 m, szerokość /pełna/ szczytu SE - 7,5 m.